

fjærelse; men det er jo vel bekendt, at om den end ikke har haft Indflydelse paa Frielagerbygningen, har den haft Indflydelse paa andre offentlige Bygninger, for hvilke lignende Kontrakter maa antages at være afsluttede. De Regler, som det oplyses, at der optages i Kontrakten angaaende saadanne Byggearbejder, gaa med Hensyn til Strejker og Lock-out'er ud paa, at for saa vidt der skulde indtræffe overordentlige Naturbegivenheder, Krig eller lignende, eller hvis almindelig Arbejdsstandning — Strejke eller Lock-out — uden Entreprenørens Skyld skulde finde Sted, og derved Arbejdet eller Leverancen blive forsinket, vil den derved tabte Tid blive erstatet ved en Udsættelse af Terminen. — Saaledes som det staar her, synes det jo meget billigt, men jeg tror dog ikke, naar man ser nærmere til, at det ubetinget kan antages at være retfærdigt og billigt. Jeg skal forudstikke den Bemærkning, at jeg for mit personlige Vedkommende ikke har den mindste Sympati for den omtalte Strejke, Murerstrejken. Jeg betragter den baade som daarlign motiveret og uflog, og hvad jeg her siger, er ikke i nogen Henseende dikteret af Sympati for den. Men paa den anden Side mener jeg ogsaa, at det maa være Statens Opgave, ja Statens Pligt at stille sig overfor hvilken som helst Strejke og Lock-out saaledes, at den ikke gør sin Indflydelse gældende til den ene eller til den anden Side. Det maa betragtes som en fri Sag imellem de Vedkommende at udkæmpe deres Stridigheder, og Staten bør ikke ved Bestemmelser, som begunstige den ene Part, give den en Styrke i dette Forhold, som den ellers ikke vilde have, og det gør Staten, tror jeg, til en vis Grad ved Bestemmelser af denne Art. Jeg tror i det hele taget, at naar en almindelig Arbejdsstandsning finder Sted paa Grund af Lock-out, bør Staten i intet Tilfælde tillade Entreprenørerne af den Grund at oversidde de fastsatte Friste eller unddrage sig Kontraktens almindelige Bestemmelser; thi det staar i enhver Entreprenørs Magt igen fra sin Side, lige overfor de Mestre, de industridrivende, med hvem han kontraherer, at betinge sig, at de ikke maa gøre Lock-out. Det er jo noget, som foretages fra Principalens Side, og Entreprenørerne, som kontrahere med Principalerne, ere i Stand til at betinge sig overfor dem, at de ikke unddrage sig Kontrakten. Overfor Strejker kan man ikke sige det samme; thi her er jo Principalen prisgibben, og Staten staar sig selvstændig ikke ved andet end at optage en Bestemmelse, som sikrer Principalen til en vis Grad i sin Henseende. Derjom en saa-

dan Bestemmelse ikke fandtes, vilde Følgen deraf blive, at Principalen maatte overfor Entreprenøren og atter Entreprenøren overfor Staten betinge sig en højere Pris, hvilket jo vilde fordyre Arbejdet betydelig, men det maatte dog vistnok med Hensyn til Strejker kunne fastsættes noget anderledes, end det her er gjort; det maatte kunne fastsættes, at naar Strejker finde Sted, maatte Sagen kunne afgøres ved en Voldgiftskendelse, og dersom denne Voldgiftskendelse gaar Entreprenøren imod, har Entreprenøren ikke Ret til af den Grund at oversidde Fristen. Dersom den derimod gaar med Entreprenøren, kan han beraabe sig derpaa overfor de andre Parter. Det vilde kunne fastsættes i Kontrakten, af hvemt en saadan Voldgiftskendelse skulde affiges, hvilket naturligvis skulde være en af hver af Parterne udvalgt Mand i Forbindelse med Borgmesteren for den paagældende Afdeling i Kjøbenhavn, jeg tror, det er Kjøbenhavns Magistrats 2den Afdeling. Man kan være temmelig sikker paa, at ved en saadan Voldgiftskendelse, mod hvilken der ikke kan indvendes noget fra nogen af Siderne, ville i de allerfleste Tilfælde saadanne Spørgsmaal blive bilagte. Det er selvfølgelig ikke min Mening, at denne Voldgiftskendelse her ved denne Lejlighed skulde kunne fastsætte noget med Hensyn til Strejker; det skal ikke sættes ind i Kontrakten, saaledes at det skulde være en Kendelse om, hvorledes Strejker skulde afgøres i Almindelighed, men det skulde kun være en Kendelse om, hvorvidt den paagældende Strejke burde have Indflydelse eller ikke Indflydelse paa Spørgsmaalet om, hvorvidt Entreprenøren eller Principalen overhovedet havde Ret til at oversidde Fristerne. Paa den anden Side er der ingen Tvivl om, at saadanne Kendelser ogsaa ville indirekte faa en moralsk Indflydelse paa det andet Spørgsmaal, nemlig paa Spørgsmaalet om Strejker i al Almindelighed, men det ligger jo udenfor, hvad der her er Tale om. Det drejer sig her kun om, hvorledes Staten efter min Mening skulde bære sig ad overfor Strejker, og da mener jeg, som sagt, at Staten bør ikke under nogen som helst Omstændighed tillade, at Entreprenøren paa Grund af en Lock-out overskrider Fristen, og at ved en Strejke bør det Spørgsmaal, om Fristens Overskridelse eller Ikke-Overskridelse skal kunne finde Sted, afgøres ved en Voldgiftskendelse.

Ordsprøeren: (L u t e i n): Jeg vil gerne have Lov til at gøre en kort Bemærkning. Det er muligt, at jeg senere faar Lejlighed til at udtale mig noget udsærligere; men jeg